

SOSIAALIPALVELUJEN OMAVALVONTASUUNNITELMA

SISÄLTÖ

SOSIAALIPALVELUJEN OMAVALVONTASUUNNITELMA	0
1 PALVELUNTUOTTAJAA KOSKEVAT TIEDOT	1
2 OMAVALVONTASUUNNITELMAN LAATIMINEN.....	3
3 TOIMINTA-AJATUS, ARVOT JA TOIMINTAPERIAATTEET	4
4 OMAVALVONNAN TOIMEENPANO.....	5
6. PALVELUN SISÄLLÖN OMAVALVONTA	20
7 ASIAKASTURVALLISUUS	24
8 ASIAKAS- JA POTILASTIETOJEN KÄSITTELY JA KIRJAAMINEN	27
9 YHTEENVETO KEHITTÄMISSUUNNITELMASTA	29
10 OMAVALVONTASUUNNITELMAN SEURANTA	29

1 PALVELUNTUOTTAJAA KOSKEVAT TIEDOT

Palveluntuottaja

Sauma Lastensuojelupalvelut Oy

Y-tunnus 1710844-8

Hyvinvointialue

Keski-Suomen Hyvinvointialue

Kunnan nimi

Jyväskylä

Toimintayksikkö

Sauma Kodit Masto

Masojärventie 20, 41800 Korpilahti

Sijaintikunnan yhteystiedot

Jyväskylän kaupunki, PL 193, 40101 Jyväskylä, puh. 014 2660000

Palvelumuoto; asiakasryhmä, jolle palvelua tuotetaan; asiakaspaikkamäärä

Lasten ja nuorten sijaishuolto, 7 asiakaspaikkaa

Esihenkilö

Noora Matikka

p. 040 486 0853

noora.matikka@saumalastensuojelu.fi

Yksityisten palveluntuottajan lupatiedot

Aluehallintoviraston/Valviran luvan myöntämisaikajakohta (*yksityiset ympärivuorokautista toimintaa harjoittavat yksiköt*) 25.3.2003

Palvelu, johon lupa on myönnetty Yksityinen ympärivuorokautinen sosiaalipalvelut, ympärivuorokautinen laitoshoido

Ilmoituksenvarainen toiminta (yksityiset sosiaalipalvelut)

Ilmoituksen ajankohta 14.2.2023

Palveluala, joka on rekisteröity Lastensuojelun jälkihuolto

Alihankintana ostetut palvelut ja niiden tuottajat

Ostopalvelujen tuottajat Vartiointiliike Securitas AB ja Hyvän Hoidon palvelut Oy

Palvelukokonaisuudesta vastaava palveluntuottaja vastaa alihankintana tuotettujen palvelujen laadusta.

Miten palveluntuottaja varmistaa ostopalvelujen laadun ja asiakasturvallisuuden?

Vartiointipalveluun pidetään säännöllisesti yhteyttä ja heidän kanssaan on sovittu toimintatavat yksikössä toimimiseen.

Onko alihankintana tuottavilta palveluntuottajilta vaadittu omavalvontasuunnitelmat?

Kyllä   Ei

2 OMAVALVONTASUUNNITELMAN LAATIMINEN

Omavalvonnan suunnittelusta vastaava henkilö tai henkilöt

Yksikönjohtaja vastaa Sauma Kodit Maston omavalvontasuunnitelman laatimisesta yhdessä Maston henkilökunnan kanssa. Yhdessä tehty suunnitelma sitouttaa kaikki laadukkaaseen toimintaan, ja palveluiden jatkuvaan valvontaan ja kehittämiseen. Työntekijät ovat voineet esittää ehdotuksia ja muutoksia laadittavaan omavalvontasuunnitelmaan.

Sauma Kodit Maston väliaikaisena vastuuhenkilönä ja yksikönjohtajan toimii 1.9.2023-31.8.2024 ajan Noora Matikka.

Yksikönjohtaja: Noora Matikka, p. 040 486 0853

Omavalvontasuunnitelman seuranta

Suunnitelman päivittämisen aikatauluista on vastuussa yksikönjohtaja. Johtaja päivittää yhdessä henkilökunnan kanssa omavalvontasuunnitelman kerran vuodessa tai tarpeen mukaan toiminnassa tapahtuneiden muutosten mukaisesti.

Omavalvontasuunnitelman julkisuus

Omavalvontasuunnitelma on julkisesti säilytettävä asiakirja. Omavalvontasuunnitelma on kaikkien asukkaiden saatavilla yksikön yhteisissä tiloissa, sekä ohjaajien toimistossa. Kun yksikköön tulee uusi lapsi tai työntekijä, heille kerrotaan, mistä omavalvontasuunnitelma löytyy ja se käydään heidän kanssaan läpi. Työntekijät tutustuvat yksikön omavalvontasuunnitelmaan osana perehdytystä ja kuittaavat sen perehdytyslomakkeelle.

Sauma Kodit Mastoon on laadittu hyvää kohtelua koskeva suunnitelma osana omavalvontasuunnitelmaa. Sen laatimisessa on kuultu Mastoon sijoitettuja nuoria ja heille on annettu mahdollisuus osallistua suunnitelman tekemiseen ja se on käyty läpi yhdessä nuorten kanssa.

3 TOIMINTA-AJATUS, ARVOT JA TOIMINTAPERIAATTEET

Toiminta-ajatus

Sauma Kodit Masto on 7-paikkainen lastensuojeluyksikkö, joka tarjoaa lastensuojelulain mukaisia sijaishuollon kuntouttavia palveluita pääsääntöisesti 12-17-vuotiaille lapsille. Lastensuojelun sijaishuollon laitoshoidolla tarkoitetaan sijoitettujen lasten ympärivuorokautista hoitoa, jonka tulee olla lastensuojelulain (417/2007), sosiaalihuoltolain (1301/2014) ja yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011) mukaista.

Sauma Kodit Masto on osa Suomen Terveystalo konsernia, joka mahdollistaa laaja-alaiset asiantuntijapalvelut yksikön tueksi. Palveluiden tarkoitus on löytää uusia tutkittuun tietoon perustuvia toimintamalleja lastensuojelun sijaishuollon vaativan/erityistason hoitoon.

Sauma Kodit Mastoon asiakasprofiiliin kuuluvat psyykkisesti ja neuropsykiatrisesti oireilevat nuoret, joilla voi olla taustallaan aiempia sijoituksia ja/tai psykiatrisia osastohoitojaksoja. Haastavien kasvuolosuhteiden vaikutukset näkyvät muun muassa erilaisina psykiatrisina oireina, käytöshäiriöinä ja päihtein oireiluna.

Sauma Kodit Mastossa on 10 vakituiseen henkilökuntaan kuuluvaa työntekijää, jonka lisäksi henkilöstöön kuuluu sijaisia. Työryhmässä on psykiatrista ja neuropsykiatrista osaamista, joiden lisäksi työryhmässä on osaamista myös voimavarakeskeisestä perhetyöstä sekä ongelmapelaamisen haasteista.

Sauma Kodit Masto sijaitsee Jyväskylässä Korpilahden kaupunginosassa rauhallisessa maalaismaisemassa Masojärven rannalla. Kiinteistöön kuuluu kaksikerroksisen päärakennuksen lisäksi piharakennus, jossa on autotalli, varasto ja toisessa päädyssä itsenäistymisasunto. Mastossa on iso pihapiiri, mikä mahdollistaa liikkumisen ja harrastamisen lähiympäristössä.

Arvot ja toimintaperiaatteet

Sauma Kodit Masto on osa Suomen Terveystalo konsernia ja toimintaamme ohjaavat Terveystalon arvot osaaminen ja välittäminen sekä yhtiön omat eettiset ohjeet. Terveystalo on sitoutunut noudattamaan vastuullisen liiketoiminnan periaatteita ja sosiaali- ja terveydenhuollon korkeita eettisiä vaatimuksia. Lisäksi Terveystalo on mukana suomalaisessa FIBS-yritysvastuuverkostossa ja Suomalaisen työn liiton jäsen. Laatu ja yritysvastuu

ovat strategiamme keskiössä ja haluamme niiden näkyvän kaikessa toiminnassamme. Vastuullisuustyötämme ohjaavat Terveystalon eettiset periaatteet, lääketieteellisen, toiminnallisen ja kokemuksellisen laadun jatkuvaan kehittämisen tähtäävä laatutyömme sekä sidosryhmien olennaisiksi nostamat vastuullisuusteemat. Vastuullisuusteemoissa korostuvat erityisesti hoidon laatu ja vaikuttavuus, asiakasturvallisuus ja tietosuoja, korkeatasoinen palvelu sekä henkilöstön hyvinvointi työssä.

Sauma Kodit Masto toiminta perustuu lastensuojelun yleisiin laatusuosituksiin ja eettisiin periaatteisiin, jotka ovat:

- Asiakkaiden ihmisarvo ja perusoikeudet
- Lapsen etu
- Vuorovaikutus
- Ammattihenkilöstön työn laatu
- Vastuulliset päätökset ja toimintakulttuuri

Sauma Kodit Mastossa tämä tarkoittaa sitä, että lapsi otetaan huomioon kokonaisuutena ja työskentelyn tavoitteena on edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja kuntoutumista. Mastossa työskentelemme aina yhdessä nuoren perheen ja läheisten kanssa ja ajattelemme, että nuoren perheen ja läheisten kanssa tehtävä yhteistyö on merkittävä osa kuntoutustyön vaikuttavuutta. Perheen kanssa työskennellään ja vanhempia tuetaan huoltajina koko sijoituksen ajan. Työskentely perustuu lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän laatimaan asiakassuunnitelmaan.

Arvomme ovat osaaminen ja välittäminen. Tarjoamme henkilöstölle ammatillista koulutusta, työssä oppimisen mahdollisuuksia sekä tukea itseopiskeluun osaamistason ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. Osaava henkilökunta ja riittävät resurssit luovat luotettavan ja turvallisen toimintaympäristön niin lapsille kuin työntekijöille. Moniammatillinen työyhteisö mahdollistaa kehittymisen, kun sparrausapua on lähellä. Jakamalla näkemyksiämme mahdollistamme muidenkin kasvun.

4 OMAVALVONNAN TOIMEENPANO

RISKIENHALLINTA

Asiakasturvallisuutta vaarantavien riskien tunnistaminen on omavalvontasuunnitelman ja omavalvonnan toimeenpanon lähtökohta. Ilman riskien tunnistamista ei riskejä voi ennaltaehkäistä eikä toteutuneisiin epäkohtiin voida puuttua suunnitelmallisesti.

Omavalvonta perustuu riskienhallintaan, jossa palveluun liittyviä riskejä ja mahdollisia epäkohtien uhkia tulee arvioida monipuolisesti asiakkaan saaman palvelun näkökulmasta.

Riskit voivat aiheutua esimerkiksi riittämättömästä henkilöstömitoituksesta tai toimintakulttuurista esim. riskejä voi aiheutua perusteettomasta asiakkaan itsemääräämisoikeuden rajoittamisesta, fyysisestä toimintaympäristöstä (esim. esteettömyydessä ja toimitilojen soveltuvuudessa esiintyy ongelmia tai vaikeakäyttöiset laitteet). Usein riskit ovat monien toimintojen summa. Riskienhallinnan edellytyksenä on, että työyhteisössä on avoin ja turvallinen keskusteluilmapiiri, jossa sekä henkilöstö että asiakkaat ja heidän omaisensa uskaltavat tuoda esille laatuun ja asiakasturvallisuuteen liittyviä havaintojaan.

Terveystalossa on käytössä riskienarviointimalli, jonka tarkoituksena on löytää asiakasturvallisuuteen vaikuttavat riskitekijät jo ennen kuin mitään haittaa pääsee tapahtumaan. Mallin avulla määritellään merkittävät, kohtalaiset ja siedettävät riskit ja määrittelyn jälkeen päätetään toimenpiteistä, joilla riskiä hallitaan tai se poistetaan. Lastensuojelun riskikartoituksessa Sauma Kodit Mastossa esille nousseita keskeisiä riskejä ovat:

Henkilöstöön liittyvät riskit:

- koulutetun henkilöstön saatavuus
- vuorotyön tuottama kuormitus
- vaara- ja uhkatilanteet (päihtyneet- ja aggressiiviset asiakkaat)
- tiedonkulku vuorotyössä

Lääkehoitoon ja sen toteuttamiseen liittyvät riskit:

- lääkehoidon vastuut ja osaamisen varmistaminen
- lääkkeiden turvallinen ja asianmukainen säilytys
- lääkepoikkeamat
- lääkekulutuksen seuranta
- yhteiset dokumentointikäytänteet

Tietosuojan ja -turvaan liittyvät riskit:

- henkilötietojen käsittely ja käytänteet
- tietosuojatut yhteydet, esim. salattu sähköposti

- puhelimessa tapahtuva asiointi
- osaston tietokoneen ja puhelimen käyttö
- tietosuojajätteen hävittäminen
- sosiaalinen media
- tilojen äänieristys

Palveluntuottamiseen ja hoitoon liittyvät riskit:

- asiakkaan kokema huono kohtelu
- henkilöstömitoitus esim. äkilliset sairauspoissaolot, vajavainen perehdytys, osamisvaje
- puutteellinen kirjaaminen, raportointi ja tiedonsiirto verkostoihin
- yksikön imagohaitta

Yksikön tiloihin liittyvät riskit:

- paloturvallisuus
- kosteusvaurio, suihkujen kaadot
- turvallisuus, vasteaika
- ulkopuolisten luvaton pääsy yksikköön
- asiakkaiden pääsy toimiston ja henkilökunnan tiloihin
- etäisyys palveluihin

Tiedottamiseen liittyvät riskit (sisäinen):

- vuorotyö
- puutteellinen kirjaaminen
- yhteiset käytänteet tiedonkulusta, delegointi, priorisointi
- sähköinen tiedonsiirto esim. internet, sähkökatko, tunnukset
- nopeasti muuttuvat tilanteet

Asiakasturvallisuuteen liittyvät riskit:

- karkaaminen
- väärinkäytökset
- huumausainerikokset
- päihteiden käyttö

- toisen omaisuuden lainaaminen, varastaminen, kavaltaminen, ostaminen ja myyminen
- väkivalta; fyysinen ja henkinen, itsetuhoisuus
- kuvaaminen
- tiedonkulku
- sosiaalinen media
- vuorovaikutus haasteet asiakkaiden kanssa

Riskienhallinnan järjestelmät ja menettelytavat

Sauma Kodit Mastossa kirjataan vaaratapahtumat yhteiseen Efecte -järjestelmään. Varsinaisen tapahtuman käsittely tapahtuu Mastossa, mutta tapahtuman käsittelyyn osallistuu tapauskohtaisen harkinnan mukaan myös konsernipalvelujen asiantuntijoita. Juurisyyanalyysin avulla pyritään löytämään tapahtuman juurisyy tai juurisyitä ja poistamaan ne. Tapahtumien tilastoinnin ja raportoinnin kautta havaitaan myös mahdollisesti toistuvat ongelmat ja ohjeistuksen tarpeet. Korjaavista toimenpiteistä tiedotetaan henkilötölle yksikkökokouksissa sekä koulutustilaisuuksissa. Tapahtumista laaditaan koosteet, joita konsernin johto seuraa.

Vaaratapahtumailmoituksen kirjaaminen

Terveystalossa vaaratapahtumat käsitellään Efecte -palautteidenhallintajärjestelmässä. Vaaratapahtumat ilmoitetaan Sykkeen työkaluista löytyvän Palveluportaalin kautta Potilaan vaaratapahtumailmoituksella.

Vaaratapahtumailoituksessa kirjataan toimipaikka, jota asia koskee. Näin toimipaikan vaaratapahtumavastaava ja lääkehoidosta vastaava lääkäri saavat Efectestä heräteviestin, joka sisältää linkin vaaratapahtumailmoitukseen.

Vaaratapahtuman käsittelijä (eli toimipaikan vaaratapahtumavastaava tai konsernin vaaratapahtumaryhmän jäsen) merkitsee Efecteen käsittelyn vaiheet. Efectestä löytyy kysymysmerkkien takaa ohjeita ja neuvoja käsittelyä helpottamaan. Vaaratapahtumavastaava vastaa siitä, että Efecten tiketti on asianmukaisesti täytetty ja valmiissa tiketeissä on kirjattuna ne toimenpiteet, joilla tapahtuman uusiutuminen estetään.

Korjaavat toimenpiteet, juurisyiden etsiminen

Vaaratapahtuman käsittelyn tavoitteena on löytää tapahtuman juurisyy ja pyrkiä poistamaan/korjaamaan se. Jos rajoitutaan pelkästään kuvaamaan vaaratapahtuman seuraukset ja pyritään mahdollisimman nopeasti takaisin normaaliin päiväjärjestykseen, ei päästä analysoimaan miksi virhe tapahtui ja mitä siitä voitaisiin oppia. Sama virhe tapahtuu todennäköisesti myöhemmin uudestaan. Vaikka tapahtumien raportointi ja käsittely vie aikaa, se kannattaa, koska vaihtoehtona on samojen virheiden toistaminen uudestaan.

Kun vaaratapahtuman juurisyytä etsitään systeemistä, keskitytään kysymään seuraavia kysymyksiä:

- Mitkä olivat olosuhteet ja ympäristö, jossa yksilöt työskentelevät? (vrt. ei keskitytä yksittäiseen ihmiseen virheen tekijänä)
  - esim. kirjaaminen tapahtui tilassa, jossa oli paljon läpikulkua ja työn keskeytyksiä
- Miksi virhe tapahtui? (vrt. ei kysytä kuka teki virheen)
  - esim. lääkekaapin tarkistuslistaa ei käytetty, koska sen käyttöä ei oltu perehdytetty sairaanhoitajan sijaiselle.
- Miten tilanteeseen oli varauduttu, eli tunnistetaan suojaukset ja niiden toimiminen tai toimimattomuus tilanteessa
  - Oliko tilanteeseen toimintaohjetta? Noudatettiin sitä?
  - Oliko muita sovittuja tapoja tai menettelyjä, joiden avulla tapahtumaa olisi jo pyritty ehkäisemään ennalta?
- Minkälaisen tapahtumaketjun osa tapahtunut oli? Olisiko virhe voinut estyä aikaisemmassa osassa ketjua?
  - esim. lapsen allergioita ei ollut kirjattu Nappulaan. Niitä ei ollut myöskään kysytty sijoituksen yhteydessä. Niistä ei ollut myöskään puhe ruokailun yhteydessä ja lapselle tarjottiin allergisoivaa ruokaa.

Vaaratapahtuman toistuminen pyritään estämään seuraavasti:

- Vaaratapahtumaan johtaneet syyt selvitetään järjestelmällisesti

- Syiden poistamiseksi tarvittavat toimenpiteet on suunniteltava sekä niihin nimeään vastuuhenkilöt ja määritetään aikataulu.
- Korjaavat toimenpiteet toteutetaan suunnitelman mukaisesti
- Toimenpiteiden vaikutusta seurataan ja arvioidaan kuukausittaisissa työryhmän sekä johdon palavereissa.
- Johto vastaa korjaavista toimenpiteistä.

Riskienhallinnan työnjako

Riskienhallinta on koko työyhteisön yhteinen asia ja riskienhallinnan luonteeseen kuuluu, ettei työ ole koskaan valmista. Sauma Kodit Maston työyhteisö osallistuu turvallisuustason ja -riskien arviointiin, omaoivontasuunnitelman laatimiseen ja turvallisuutta parantavien toimenpiteiden toteuttamiseen. Johtajan tehtävänä on vastata strategisesta riskien hallinnasta sekä huolehtia omaoivonnan ohjeistamisesta ja järjestämisestä sekä siitä, että työntekijöillä on riittävästi tietoa turvallisuusasioista ja että toiminnan turvallisuuden varmistamiseen on osoitettu riittävästi voimavaroja. Johtajalla on myös päävastuu myönteisen asenneympäristön luomisessa turvallisuuskysymyksiä kohtaan. Riskienhallinta on jatkuvasti käytännössä mukana elävä asia. Koko työyhteisöltä vaaditaan sitoutumista, kykyä oppia virheistä sekä muutoksessa elämistä, jotta turvallisten ja laadukkaiden palveluiden tarjoaminen on mahdollista. Jokaisella Maston työntekijällä on velvollisuus tuoda esille havaitsemansa epäkohdat, laatuvoikkeamat ja riskit. Eri ammatiryhmien asiantuntemus saadaan hyödynnetyksi ottamalla henkilöstö mukaan omaoivonnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja kehittämiseen.

Sauma Kodit Mastossa on nimetyt vastuuhenkilöt toiminnan eri osa-alueille. Vastuuhenkilöt on nimetty koulutuksen, osaamisen ja työntekijän oman kiinnostuksen mukaisesti.

Ilmoitusvelvollisuus

Työntekijöillä on velvollisuus ilmoittaa, jos hän havaitsee asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamisessa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan, esimerkiksi asiakasturvallisuudessa ilmeneviä puutteita, asiakkaan kaltoinkohtelua tai toimintakulttuuriin sisältyviä asiakkaalle vahingollisia toimia, fyysistä, psyykkistä tai kemiallista kaltoinkohtelua (Sosiiaalihuoltolaki 48-49§). Ilmoitus tulee tehdä välittömästi Sauma Kodit Maston toiminnasta

vastaavalle yksikönjohtajalle tai palvelualuejohtajalle tai mikäli nämä ovat pois liiketoimintajohtajalle.

Sauma Kodit Maston yksikönjohtaja käynnistää välittömästi korjaavat toimenpiteet. Ilmoitus kirjataan Efecte-järjestelmään. Ilmoituksen saatuaan Maston johtaja ilmoittaa asiasta kunnan sosiaalipalveluista vastaavalle viranomaiselle ja antaa selvityksen tehdyistä toimenpiteistä. Maston toiminnasta johtaja vastaa siitä, että jokainen yksikön työntekijä tietää ilmoitusvelvollisuuskäytännöistä. Ilmoituksen tehneeseen henkilöön ei saa kohdistaa kielteisiä vastatoimia ilmoituksen seurauksena. Työntekijän on ilmoitettava salassapitosäännöksen estämättä aluehallintoviranomaiselle, jos epäkohta tai ilmeisen epäkohdan uhkaa ei korjata viivytyksettä.

Riskien ja esille tulleiden epäkohtien käsitteleminen

Sauma Kodit Mastossa asuvat nuoret ja heidän huoltajansa ohjeistetaan sijoituksen alussa tuomaan esiin havaitsemansa epäkohdat, laatupoikkeamat ja riskit joko suullisesti tai kirjallisesti kenelle tahansa yksikön työntekijälle. Maston työntekijä kirjaa epäkohdan Efecte-järjestelmään.

Riskien ja esille tulleiden epäkohtien käsitteleminen

Haittatapahtumien ja läheltä piti -tilanteiden käsittelyyn kuuluu niiden kirjaaminen, analysointi ja raportointi. Haittatapahtumien käsittelyyn kuuluu myös niistä keskustelu työntekijöiden, nuoren hänen huoltajiensa ja vastuu sosiaalityöntekijän kanssa. Jos tapahtuu vakava, korvattavia seurauksia aiheuttanut haittatapahtuma, asianosaisia informoidaan korvausten hakemisesta.

Korjaavat toimenpiteet

Riskienhallinnan prosessissa sovitaan todettujen haittatapahtumien ja epäkohtien korjaamiseen liittyvistä toimenpiteistä. Muutosta vaativien laatupoikkeamien juurisyyt selvitetään ja suunnitellaan tarvittavat toimenpiteet muutoksen aikaansaamiseksi. Korjaavista toimenpiteistä tehdään kirjaukset Efecte-järjestelmään ja ne käydään läpi henkilökunnan ja muiden asianosaisten kanssa.

5 ASIAKKAAN ASEMA JA OIKEUDET

Palvelutarpeen arviointi

Sosiaalihuoltolain mukaisen palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä arvioidaan tarvittaessa myös lastensuojelun tarve. Sosiaalityöntekijä vastaa erityistä tukea tarvitsevan nuoren ja lastensuojelun tarpeen arvioinnista. Palvelun tarvetta arvioidaan yhdessä nuoren ja perheen sekä tarvittaessa muiden läheisten kanssa. Palvelutarpeen arviointi tehdään monitoimijaisesti moniammatillisesti yhteisenä työnä. Arvioinnin lähtökohtana on nuoren ja perheen oma näkemys voimavaroistaan ja niiden vahvistamisesta.

Hoito- ja kasvatussuunnitelma lastensuojelun sijaishuollossa

Hoito- ja kasvatussuunnitelma perustuvat lastensuojelulain 30§:n mukaiseen asiakassuunnitelmaan ja moniammatillisen arvioinnin yhteenvetoon sekä nuoren arjessa saatavaan tietoon. Hoito- ja kasvatussuunnitelmaan kirjataan nuoren yksilöllinen tuen tarve ensimmäisen kuukauden kuluessa lapsen muuttamisesta Sauma Kodit Mastoon. Omaohjaajan tehtäviin kuuluvat nuoren esitietojen keruu (sairaudet, lääkitys, allergiat, edellisen hoitopaikan, perheen haastattelut ja yhteistyö, mahdolliset mittarit) sekä tutustuminen nuoreen. Hoito- ja kasvatussuunnitelman laatii omaohjaaja yhdessä nuoren, perheen ja nuoren asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa. Omaohjaaja vastaa hoito- ja kasvatussuunnitelman toteutumisesta.

Hoito- ja kasvatussuunnitelman tavoitteisiin pääsemistä arvioidaan kuukausittain päivitäisten kirjausten, omaohjaaja keskustelujen ja moniammatillisen työryhmän avulla. Suunnitelma tarkistetaan vähintään kaksi kertaa vuodessa tai tarpeen mukaan useammin. Suunnitelman arvioinnista ja päivittämisestä vastaa ensisijaisesti lapsen omaohjaajat. Sauma Kodit Maston henkilökunta perehtyy kaikkien nuorten hoito- ja -kasvatussuunnitelmaan ja ne ohjaavat kokonaisvaltaisen kasvatustyön toteuttamista.

Asiakkaan kohtelu

Sauma Kodit Maston asiakkaalla on oikeus saada hyvää hoitoa ja yksilöllistä, tasa-arvoista kohtelua. Kaikenlainen nuoren epäasiallinen tai loukkaava kohtelu on ehdottomasti kielletty. Jokaisella työntekijällä on velvollisuus sosiaalihuoltolain § 48 ja § 49 mukaisesti ilmoittaa viipymättä Sauma Kodit Maston yksikönjohtajalle, jos huomaa epäasiallista kohtelua. Ilmoittamisvelvollisuudesta lisää aiemmassa kohdassa 4, riskienhallinta.

Itsemääräämisoikeuden vahvistaminen

Sauma Kodit Maston hoitofilosofiana on, että toimintaa ei ohjata ylhäältä alaspäin vaan kaikki pääsevät osallistumaan päätöksentekoon silloin kun se on mahdollista. Nuorille kerrotaan, että kaikilla, joilla on oikeuksia, on myös velvollisuuksia ja on tärkeä opetella

kantamaan vastuuta omista päätöksistään. Tarkoituksena on, että nuori saa harjoitella päätöksentekoa turvallisesti ja siihen saa tukea. Nuorella on oikeus erehtyä ja oppia omista virheistä.

Sauma Kodit Mastoon sijoitetun nuoren ja hänen läheisten kulttuurisia taustoja ja uskonnollisia vakaumuksia kunnioitaan. Nuorelle mahdollistetaan käyminen vakaumuksensa mukaisissa tilaisuuksissa ja edustamansa uskonnon harjoittaminen. Nuoren ruokavalio huomioidaan yksilöllisesti ja hänellä on oikeus valita itselleen mieluisa harrastus. Nuorenystävyyssuhteita tuetaan ja ystävät saavat vieraila yksikössä. Nuorella on oma puheelin käytössään, ellei sitä ole erikseen rajoitettu. Omaohjaajat käyvät nuoren kanssa läpi tulevien neuvottelujen sisällöt etukäteen, jotta omaohjaaja voi tarvittaessa neuvottelussa edustaa nuorta, jos tämä kokee haastavaksi kertoa näkemyksiään monen aikuisen läsnä ollessa. Henkilökunnalle järjestetään säännöllisesti koulutusta nuoren hyvään kohtaamiseen liittyen.

Mikäli Sauma Kodit Mastossa nuoren itsemääräämisoikeutta tai osallistumista joudutaan rajaamaan tai niihin muuten puuttumaan, kirjataan tehdyt rajaukset nuoren asiakastietoihin ja niistä tehdään tarvittavat päätökset. Itsemääräämisoikeuksien puuttumiseen tulee myös aina olla selkeä lastensuojelulakiin pohjautuva peruste, ellei muita lievempiä keinoja ole sillä hetkellä käytettävissä. Nuorelle, hänen huoltajalleen ja sosiaalityöntekijälle annetaan aina viipymättä tieto päätösten tai rajoitusten sisällöstä, niiden perusteista ja käytettävissä olevista oikeussuojakeinoista ymmärrettävässä muodossa ja lapsen ikä- ja kehitystaso huomioiden. Mastossa kannustetaan ja tuetaan nuorta pitämään yhteyttä hänen asioistaan vastaavaan sosiaalityöntekijään.

Sauma Kodit Mastossa nuoren hoito ja huolenpito perustuvat ensisijaisesti vapaaehtoisuuteen, ja palveluja toteutetaan lähtökohtaisesti rajoittamatta nuoren itsemääräämisoikeutta. Rajoitustoimenpiteille on aina oltava laissa säädetty peruste ja sosiaalihuollossa itsemääräämisoikeutta voidaan rajoittaa ainoastaan silloin, kun nuorentai muiden henkilöiden terveys tai turvallisuus uhkaa vaarantua. Päätös perustuu aina tarkkaan ja yksilölliseen arviointiin käsillä olevan tilanteen olosuhteet ja tosiseikat huomioon ottaen. Rajoitustoimenpiteen on aina perustuttava lastensuojelulakiin eikä rajoitustoimenpidettä voi käyttää rangaistuksena, eikä sitä voida perustella laitoksen säännöillä.

Lastensuojelulain mukaiset rajoitukset sijaishuollossa ovat:

- Yhteydenpidon rajoittaminen (Lsl 62-63 §)

- Aineiden ja esineiden haltuunotto (Lsl 65 §)
- Henkilötarkastus (Lsl 66 §)
- Henkilönkatsastus (Lsl 66a §)
- Omaisuuden, lähetysten ja tilojen tarkastaminen ja lähetysten luovuttamatta jättäminen (Lsl 67 §)
- Kiinnipitäminen (Lsl 68 §)
- Liikkumisvapauden rajoittaminen (Lsl 69 §)
- Luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttaminen (Lsl 69a §)
- Eristäminen (Lsl 70 §)
- Erityinen huolenpito (Lsl 71-72 §)

Päätöksen erityisen huolenpidon aloittamisesta tai jatkamisesta tekee 13 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu viranhaltija 13 b §:ssä tarkoitettun lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän valmisteltua asian. Yhteydenpidon rajoittamispäätöksen voi tehdä Sauma Kodit Maston yksikönjohtaja 30 vuorokauteen saakka. Muut rajoituspäätökset tekee Maston yksikönjohtaja tai hänen määräämänsä Maston hoito- ja kasvatushenkilöstöön kuuluva työntekijä. Mastossa kaikki vakituiset ohjaajat voivat tehdä rajoituspäätöksiä lukuun ottamatta edellä mainittuja erityisenhuolenpidon ja yhteydenpidon rajoittamispäätöksiä.

Rajoittamistoimenpiteestä tehdään aina kirjaus nuoren asiakastietoihin, vaikka niistä ei tehtäisikään päätöstä. Kirjaukset tehdään asianmukaisesti ja ymmärrettävästi ja niistä tulee käydä ilmi rajoitustoimenpiteen kuvaus, toimenpiteen peruste, toimenpiteen kesto, toimenpiteestä päättäneen nimi, toimenpiteen toteuttajan nimi sekä läsnä olleiden henkilöiden nimet. Lisäksi tarvittaessa kirjaukseen sisällytetään mahdollinen erityinen syy, mikäli tällainen on ollut käsillä.

Niissä tilanteissa, joissa rajoittamiseen on välttämätöntä turvautua, rajoitustoimenpiteet toteutetaan mahdollisimman turvallisesti ja nuoren yksityisyyttä ja ihmisarvoa kunnioittaen sekä perustuslaki, ihmisoikeudet huomioiden. Rajoittamistoimenpiteiden käyttö lopetetaan välittömästi sen jälkeen, kun niille ei enää edellytyksiä.

Rajoitustoimenpiteiden seuranta

Jos nuoreen kohdistetaan rajoituksia, niiden käyttöä arvioidaan yhdessä nuoren kanssa heti, kun hän kykenee ymmärtämään asian merkityksen. Rajoitukset ja niiden

toteuttamistapa käydään yhdessä läpi myös nuoren huoltajien kanssa, jos se on mahdollista. Rajoitustoimenpiteiden käytöstä ilmoitetaan viipymättä myös nuoren asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

Sauma Kodit Mastossa päätökset rajoitustoimenpiteistä kirjataan Nappula-asiakastietojärjestelmään. Tehdyt rajoitustoimenpiteet käsitellään työryhmässä jokaisen viikkokokouksen yhteydessä. Henkilökunnan kanssa käydään aktiivista keskustelua rajoitustoimenpiteiden käytöstä, niiden perusteista ja kirjaamisesta. Tehtyjä rajoitustoimenpiteitä arvioidaan koko rajoitustoimeenpiteen ajan. Uudet työntekijät perehdytetään rajoitustoimenpiteisiin yksilöllisesti perehdytysohjelman mukaisesti.

Asiakkaan asiallinen kohtelu

Sauma Kodit Mastossa on laadittu Hyvän kohtelun suunnitelma, joka on lastensuojelun sijaishuollon yksiköille säädetty velvollisuus ja on osa omavalvontasuunnitelmaa. Sen laatimiseen on osallistunut Mastoon sijoitetut nuoret ja se on käyty läpi yhdessä nuorten kanssa. Suunnitelma on sijoitettu olohuoneeseen kaikkien nähtäville. Suunnitelma on lähetetty tiedoksi nuorten asioista vastaaville sosiaalityöntekijöille. Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma arvioidaan ja tarkistetaan vuosittain. Suunnitelman sisällöstä on annettu yksityiskohtaiset säännökset lastensuojelulain 61 b §:ssä.

Hyvän kohtelun suunnitelma on laadittu yhdessä Sauma Kodit Mastoon sijoitettujen nuorten kanssa 10.4.2022. Suunnitelma on päivitetty viimeksi toukokuussa 2023.

Asiakkaan kokeman epäasiallisen kohtelun, haittatapahtuman tai vaaratilanteen käsittely

Nuoren kohdatessa epäasiallista kohtelua, Sauma Kodit Maston henkilöstö ottaa asian viipymättä keskusteluun tilanteen vaatimalla tavalla asianomaisten henkilöiden ja/tai nuoren läheisen kanssa. Mikäli nuori/läheinen on tyytymätön saamaansa kohteluun, hänellä on asiakaslain 23 §:n mukaan oikeus tehdä muistutus toimintayksikön vastuuhenkilölle tai johtavalle viranhaltijalle. Muistutus käsitellään Sauma Kodit Maston yksikönjohtajan ja palvelualuejohtajan ja/tai liiketoimintajohtajan kanssa välittömästi. Vastaus muistutuksesta annetaan kirjallisesti neljän viikon sisällä. Kirjallinen vastaus sisältää ratkaisun, perustelut sekä selkeästi ne toimenpiteet, joihin muistutuksen takia ryhdytty. Tarvittaessa lasta ja hänen läheistään/edustajaa ohjataan ottamaan yhteyttä sosiaali- ja potilasasiamieheen. Mahdolliset epäasiallista kohtelua koskevat muistutukset käsitellään yksikössä yleisellä tasolla ja muistutusten perusteella kehitetään Maston toimintaa. Maston

yksikönjohtaja vastaa siitä, että jokainen Maston työntekijä tietää ilmoitusvelvollisuus-käytännöistä. Muistutuksen asiakirjat säilytetään yksikön arkistossa erillään asiakasasia-kirjoista. Muistutuksista kirjataan poikkeama. Poikkeamat käsitellään yksikössä henkilö-kunnan kanssa kuukausittain ja ne viedään Efecte-järjestelmään.

Nuoren osallisuus

Sauma Kodit Maston nuoria kannustetaan osallisuuteen omissa asioissaan ja antamaan palautetta saamastaan palvelusta. Nuorilta, huoltajilta ja sosiaalityöntekijältä pyydetään palautetta kirjallisesti kahdesti vuodessa. Palautetta otetaan vastaan myös suullisesti arjessa ja yhteistyöpalavereissa. Nuorilla on mahdollisuus antaa palautetta viikoittain järjestettävissä lasten kokouksissa.

Nuoremme voivat antaa suoran palautteen toiminnastamme seuraavien palautekanavien kautta:

- Terveystalo.com-sivuilla olevilla palautelomakkeilla (henkilöasiakas/yritysasiakas)
- Nappulan palautekysely
- Suullisesti tai kirjallisesti, jolloin henkilökunta kirjaa vastaanottamansa palautteen palveluportaalissa oleville palautelomakkeille.

Asiakaspalautteiden käsittelytapa on yhtenäinen koko Terveystalo-konsernissa. Jokaisessa toimipaikassa on nimettynä laativastaava ja hänelle sijainen. Laativastaava huolehtii asiakaspalautteiden käsittelystä ja kaikki palautteet käsitellään ja asiakkaalle vastataan aina hänen pyytäessään vastausta. Efecteen kertyviä raportteja seurataan säännöllisesti toimipaikan laatujohtoryhmässä sovitun frekvenssin mukaisesti. Sisäisissä auditoinneissa arvioidaan asiakaspalautteiden pohjalta toteutettuja toimenpiteitä ja niiden vaikutuksia.

Asiakkaan oikeusturva

Sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon ja hyvään kohteluun ilman syrjintää. Nuorta on kohdeltava hänen ihmisarvoaan, vakaumustaan ja yksityisyyttään kunnioittaen. Hoidon/palvelun laatuun tai kohteluun liittyvät palautteet ja tyytymättömyys voidaan useimmiten selvittää avoimella keskustelulla Sauma Kodit Mastossa ja yksikön esilähimiesten kanssa. Tyytymättömällä nuorella on aina oikeus tehdä muistutus Sauma Kodit Maston yksikönjohtajalle. Muistutuksen voi tehdä tarvittaessa myös hänen laillinen edustajansa, omainen tai läheinen. Muistutuksessa tulee kertoa mahdollisimman yksityiskohtaisesti, mihin asiaan tai asioihin nuori on tyytymätön

saamissaan terveydenhuollon tai sosiaalihuollon palveluissa. Jos mahdollista, muistutukseen tulee nimetä myös henkilö/ henkilöt, joiden toimintaan on tyytymätön. Muistutuksen vastaanottajan on käsiteltävä asia ja annettava siihen kirjallinen, perusteltu vastaus kohtuullisessa ajassa.

Muistutuksen vastaanottaja ja yhteystiedot:

Sauma Kodit Masto:

Yksikönjohtaja Noora Matikka

Masojärventie 20, 41800 Korpilahti

p. 040 486 0853

noora.matikka@saumalastensuojelu.fi

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto / Jyväskylän toimipaikka

PL 5, 13035 AVI, kirjaamo.lansi@avi.fi.

P. 029 501 6000

Sosiaaliasiamiehen yhteystiedot sekä tiedot hänen tarjoamistaan palveluista

Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaaliasiamies

Eija Hiekka

Puhelinaika ma-to klo 9-11

p. 044 265 1080

sosiaaliasiamies(at)koske.fi

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen sosiaaliasiamies (Vantaa)

miikkael.liukkonen@vakehyva.fi

p. 09 4191 0230

Puhelinaika arkisin klo 8-16

Pirkanmaan hyvinvointialueen sosiaaliasiamies

Sanna Juurakko

p. 0408004187

Puhelinaika ma-to klo 9-11

Taija Mehtonen

p. 0408004186

Puhelinaika ma-to klo 9-11

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen sosiaaliasiamies

Marjo Kantola

p. 013 330 8268

Puhelinaika ma-pe klo 9-11.30

marjo.kantola@siunsote.fi

Hanna Mäkijärvi

p. 013 330 8265

Puhelinaika ma-pe klo 9-11.30

hanna.makijarvi@siusote.fi

Sosiaaliasiamiehen tehtävä on:

- neuvoo asiakkaita sosiaalihuollon asiakkaan asemaan ja oikeuksiin liittyvissä asioissa
- avustaa asiakasta muistutuksen tekemisessä
- tiedottaa asiakkaan oikeuksista
- toimia muutenkin asiakkaan oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi
- seurata asiakkaiden oikeuksien ja aseman kehitystä kuntayhtymässä ja antaa siitä selvityksen vuosittain

Sosiaaliasiamies on puolueeton henkilö, joka toimii asiakkaiden edun turvaajana. Sosiaaliamiehen tehtävä on neuvoa-antava. Sosiaaliamies ei tee päätöksiä eikä myönnä etuuksia. Sosiaaliamies voi toimia myös sovittelyssä asiakkaan ja työntekijän välisissä ongelmallisissa tilanteissa.

Sauma Kodit Maston toimintaa koskevat muistutukset, kantelu- ja muut valvontapäätökset käsitellään poikkeamina. Maston poikkeamat kirjataan yhteiseen järjestelmään Efecteen. Varsinainen tapahtuman käsittely tapahtuu Mastossa, mutta tapahtuman käsittelyyn osallistuu tapauskohtaisen harkinnan mukaan myös konsernipalvelujen asiantuntijoita. Juurisyysanalyysin avulla pyritään löytämään tapahtuman juurisyy tai juurisyyt ja poistamaan ne. Tapahtumien tilastoinnin ja raportoinnin kautta havaitaan myös mahdollisesti toistuvat ongelmat ja ohjeistuksen tarpeet. Korjaavista toimenpiteistä tiedotetaan henkilöstölle yksikkökouksissa sekä koulutustilaisuuksissa. Tapahtumista laaditaan koosteet, joita konsernin johto seuraa.

Poikkeaman toistuminen pyritään estämään seuraavasti:

- Poikkeamaan johtaneet syyt selvitetään järjestelmällisesti
- Syiden poistamiseksi tarvittavat toimenpiteet on suunniteltava sekä niihin nimitetään vastuuhenkilöt ja määritetään aikataulu.
- Korjaavat toimenpiteet toteutetaan suunnitelman mukaisesti
- Toimenpiteiden vaikutusta seurataan ja arvioidaan kuukausittaisissa työryhmän sekä johdon palavereissa.
- Johto vastaa korjaavista toimenpiteistä.
- Pelastussuunnitelma, poistumisturvallisuusselvitys ja lääkehoitosuunnitelma tarkistetaan vuosittain ja päivitetään aina tarpeen mukaan tai toiminnan muuttessa.

Omatyöntekijä

Jokaiselle Sauma Kodit Mastoon sijoitetulle nuorelle on nimetty hyvinvointialueen toimesta lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä. Maston jokaiselle nuorelle on nimetynä kaksi omaohjaajaa. Omaohjaajatyöskentely perustuu luottamukselliseen ja turvalliseen aikuissuhteeseen. Omaohjaajien vastuulla on lapsen kasvatustyön tavoitteellinen suunnittelu ja toteuttaminen yhdessä työryhmän, huoltajien ja sosiaalityöntekijän kanssa.

6. PALVELUN SISÄLLÖN OMAVALVONTA

Hyvinvointia, kuntoutumista ja kasvua tukeva toiminta

Sauma Kodit Maston nuoret tulevat yksikköön hyvinvointialueiden sijoittamina. Nuoret voivat olla huostaanotettuja, kiireellisesti- tai avohuollon tukitoimena sijoitettuja nuoria. Nuoret tulevat Mastoon joko suunnitelmallisen sijoitusprosessin kautta tai kiireellisissä tilanteissa päivystyksellisinä sijoituksina.

Nuoren tullessa Sauma Kodit Mastoon nuorelle esitellään Maston yhteiset tilat ja sääntöt. Nuori saa käyttöönsä oman huoneen, jota voi sisustaa halutessaan. Nuorelle määritellään heti sijoituksen alettua kaksi omaohjaajaa, jotka tukevat nuorta sijoituksen ajan. Nuoren annetaan rauhassa tutustua Maston ohjaajiin sekä toisiin nuoriin ja luodaan suhde nuoreen yksilöllisen työskentelyn keinoin. Nuoren ja nuoren perheen toiveet otetaan huomioon heti sijoituksen alussa mahdollisuuksien mukaan.

Kuntoutus

Sauma Kodit Mastossa nuoren ja omaohjaajan suhde on keskeisin osa kuntoutumisprosessia. Nuoren ja omaohjaajien välinen suhde mahdollistaa turvallisen kiintymyssuhteen syntymisen, edistää nuoren kuntoutumisprosessia yhdessä asetettujen tavoitteiden kautta ja tukee sekä tarjoaa korjaavia kokemuksia nuoren kasvussa ja kehityksessä. Omaohjaajatyöskentelyä tuetaan paitsi konsultointien myös työvuorosunnittelun avulla.

Nuoren minäkuvan rakentaminen nuoren omien vahvuuksien ympärille ja itsensä arvokkaana näkeminen ovat lähes kaikille nuorille asioita, jotka vaativat opetteluja. Erityisesti sijoitettujen nuorten kohdalla on tärkeää, että nuoret näkisivät itsensä vahvuksiensa kautta. Lastensuojelulain keskeisin periaate lapsen tai nuoren asioiden huomioimisessa on lapsen tai nuoren etu (Lsl 13.4.2007/417, erit. § 4). Sauma Kodit Mastoon sijoitetun lapsen hyvinvoinnin huolehtiminen ymmärretään laajasti; se sisältää fysiologisista tarpeista huolehtimisen lisäksi psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämisen. Kodin-omaisessa ympäristössä arkiseen päivä- ja viikkorytmiin sisältyvät luontevasti ruokailut, hygieniasta huolehtiminen, koulussa tai työharjoittelussa käyminen, rentoutuminen, yhteiset talon toiminnat, sosiaalisten suhteiden ylläpito läheisiin ja muihin tärkeisiin ihmisiin.

Tasapainoista kehitystä kohti hyvää aikuisuutta tuetaan monipuolisesti huomioiden lapsen tai nuoren yksilölliset ongelmat, mahdollisuudet, tarpeet ja kyvyt. Hyvän elämän

edellytyksiin sisältyy kyky itsenäiseen ja vastuulliseen elämään. Elämännhallintataidoissa harjaantuminen nivoutuu Sauma Kodit Mastossa kiinteäksi osaksi arkea.

Sauma Kodit Mastossa tuemme ja kannustamme nuoria harrastustoimintaa aktiivisesti. Jyväskylän seudulla nuorille on tarjolla laaja kirjo erilaisia harrastusmahdollisuuksia niin liikunnan kuin kulttuurin saralla. Nuoria kuljetetaan harrastustoimintaan pidemmälläkin matkalla ja ohjaajamme tukevat nuorten kiinnittymistä erilaisiin harrastuksiin yhdessä tekemisen kautta.

Ravitsemus

Sauma Kodit Maston ohjaajat valmistavat ruuat. Nuorille järjestetään aamupala klo 7-9, lounas klo 11-12, välipala klo 13-15, päivällinen klo 17-18 ja iltapala klo 20-21. Ruokailuajat ovat säännölliset. Aikatauluista voidaan poiketa esimerkiksi harrasteiden, retkien tai muiden vastaavien tapahtumien vuoksi. Nuorella on mahdollisuus nälän yllättäessä tehdä itselleen välipalaa. Harrasteisiin tai töihin lähtiessä nuorella on mahdollisuus tehdä eväitä mukaan. Ruokalistaa suunnitellaan yhdessä nuorten kanssa viikoittaisissa nuorten kokouksissa. Myös nuoria kuullaan ruoka ostoksia tehdessä.

Erityiset rajoitteet ja ruokavaliot otetaan huomioon ruokalistoja suunniteltaessa. Lounaaksi valmistetaan kasvispainotteista ruokaa. Nuoren ravitsemustilaa ja syömisrytmiä seurataan tarvittaessa. Tarvittaessa erityisiä ruokavaliota suunniteltaessa, otetaan yhteyttä ravitsemusterapeuttiin. Koko työryhmällä on suoritettuna hygieniapassi.

Hygienia

Sauma Kodit Mastossa on wc- ja saniteettitiloja riittävästi sekä nuorille että henkilökunnalle. Hyvän käsihygienian noudattaminen on tärkein tapa välttää infektioita ja henkilökuntaa sekä lapsia ohjeistetaan suullisesti, että kirjallisesti noudattamaan asianmukaista käsihygieniaa. Sauma Kodit Mastossa on poistettu käytöstä yhteisistä saniteettitiloista käsipyyhkeet ja käytetään käsipaperia.

Sauma Kodit Mastossa pidetään yllä hyvää hygieniatasoa ja nuoria opastetaan henkilökohtaisen hygienian hoidossa. Henkilökunta ei tule sairaana töihin. Nuoren sairastuessa käsihygieniaan kiinnitetään erityistä huomiota.

Siivous ja pyykkihuolto

Sauma Kodit Mastossa siisteydestä vastaa henkilökunta yhdessä nuorten kanssa. Mastossa on nuorten nähtävillä kirjalliset ohjeet puhtaanapitoon ja pyykkihuoltoon, ja niistä on tehty omavalvontasuunnitelma. Puhtaanapidon ja pyykkihuollon ohjeistus sisällytetään myös uuden työntekijän perehdytykseen.

Nuoret siivoavat kerran viikossa oman huoneensa ja nuoria avustetaan tarvittaessa oman huoneensa siistinä pitämisessä. Yhteiset tilat siivotaan ohjaajien toimesta kaksi kertaa viikossa. Yleisten tilojen siistimistä valvotaan siivouslistan avulla.

Pääsääntöisesti nuoret pesevät itse henkilökohtaiset vaatteensa. Pyykinpesussa opastetaan ja autetaan nuoria henkilökunnan toimesta tarpeen mukaan. Pyykkihuollosta lakanoiden ja pyyhkeiden osalta vastaa henkilökunta.

Terveyden ja sairaudenhoito

- Kiireettömässä tilanteessa lääkäripalvelut järjestää Korpilahden terveysasema. Korpilahden terveysasema, ma-pe klo 8-16, p. 014 4585804. Virastokuja 2 B, 41800 Korpilahti
- Päivystyksellisissä asioissa lääkäripalveluista (ma-pe klo 16-8 välisenä aikana sekä viikonloppuisin) vastaa Keski-Suomen sairaanhoitopiirin Sairaala Novan päivystys. Päivystysapu p. 116 117. Hoitajantie 3, 40620 Jyväskylä
- Suun terveydenhuolto järjestetään Korpilahden hammashoitolassa. Asiakaspalvelu arkisin klo 8-15. p. 014 266 0126. Virastokuja 2 B, 41800 Korpilahti
- Erikoissairaanhoidosta vastaa Keski-Suomen sairaanhoitopiirin Sairaala Nova
- Yleinen hätänumero 112

Lääkehoito

Sauma Kodit Maston yksikkökohtainen lääkehoitosuunnitelma pohjautuu konsernitason Terveystalon lääkehoitosuunnitelmaan, joka on laadittu STM:n ohjauksen mukaisesti (Turvallinen lääkehoito: Opas lääkehoitosuunnitelman tekemiseen sosiaali- ja terveydenhuollossa, STM 2021). Lääkehoitosuunnitelman avulla voidaan kehittää yksikön lääkehoidon prosessia ja lisätä ymmärrystä lääkitysturvallisuudesta. Yhtenäiset toimintamallit lisäävät lääkitysturvallisuutta. Vastuu lääkehoitosuunnitelman päivittämisestä on Sauma Kodit Maston yksikönjohtajalla ja sairaanhoitajilla. Suunnitelman päivitykseen osallistuvat kaikki lääkehoitoa toteuttavat työntekijät. Lääkäri allekirjoittaa Maston lääkehoitosuunnitelman.

Lääkehoitosuunnitelma ohjaa lääkehoidon toteuttamista Sauma Kodit Mastossa. Lääkehoitosuunnitelma määrittelee, miten lääkehoitoa yksikössä toteutetaan, lääkehoidon osaamisen varmistamisen ja ylläpitämisen, lääkehoidon perehdyttämisen, vastuut ja velvollisuudet, lupakäytännöt, lääkehuollon toiminnan (muun muassa lääkkeiden toimittaminen, säilyttäminen ja hävittäminen), lääkkeiden jakamisen ja antamisen, lääkehoidon vaikuttavuuden arvioinnin, asiakkaan neuvonnan, lääkehoidon kirjaamisen ja tiedonkulun sekä toiminnan lääkehoidon virhetilanteissa. Lääkehoidon toteuttamista seurataan kirjaamalla lääkehoidon vaikuttavuutta asiakkaiden päivittäiseen seurantaan. Mastossa on tarvittavat ensiaputarvikkeet ja nuorille määrätyt reseptilääkkeet. Lääkkeet säilytetään lukitussa lääkekaapissa lukitussa toimistossa. Jokaisessa vuorossa on lääkityksestä vastaava ohjaaja, joka vastaa kunkin nuoren lääkehoidon toteutumisesta sekä tarvittavien lääkkeiden antamisesta. Annetut lääkkeet kirjataan nuoren asiakirjoihin sähköiseen Nappula-asiakastietojärjestelmään.

Sauma Kodit Maston nuorten lääkemuutokset tekee hoitava lääkäri, jonka jälkeen muutos viedään asiakastietojärjestelmän lääkelistalle ja tulostettu versio laitetaan lääkelistakansioon.

Päävastuu Sauma Kodit Maston nuoren lääkehoidon toteutuksesta ja seurannasta on sairaanhoitaja Riikka Saarikolla ja hän valvoo myös henkilökunnan lääkehoidon osaamista. Lääkehoidon varavastaavana toimii lähihoitaja Maarit Jermoranta.

Yksikön lääkehoidosta vastaava lääkäri on Paula Reponen.

Monialainen yhteistyö

Sauma Kodit Mastossa tehdään yhteistyötä kaikkien tarvittavien lapsen palvelukokonaisuuteen kuuluvien toimijoiden kanssa.

Jokaiselle nuorelle laaditaan asiakassuunnitelman pohjalta hoito- ja kasvatussuunnitelma. Hoito- ja kasvatussuunnitelmaa tarkistetaan ja päivitetään vähintään jokaisen asiakassuunnitelmapalaverin yhteydessä. Hoito- ja kasvatussuunnitelman arvioinnissa ovat tiiviisti mukana nuori, nuoren läheisverkosto ja -sosiaalityöntekijä.

Useimmilla Sauma Kodit Mastoon sijoitetulla nuorella on hoitokontakti erikoissairaanhoidon toimijan kanssa. Maston henkilökunta tekee tiivistä yhteistyötä terveydenhuollon toimijoiden kanssa. Nuorten hoitoon ja kuntoutukseen liittyviä asioita seurataan nuoren hoitoverkoston kanssa järjestettävissä hoitoneuvotteluissa.

Nuorten koulunkäyntiä tuetaan eri oppilaitosten kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Sauma Kodit Masto on tehnyt pitkään yhteistyötä Korpilahden yhtenäiskoulun kanssa, minkä lisäksi yhteistyötä tehdään tarvittaessa esimerkiksi Kukkulan sairaalakoulun kanssa. Jyväskylässä toimii Sisukas-tiimi, joka selvittää ja suunnittelee Jyväskylässä sijaishuollossa olevien peruskoulua käyvien nuorten opetusjärjestelyt yhdessä yhteistyötahojen kanssa. Edellä mainitut asiat mahdollistavat peruskoulua käyville nuorille joustavan ja yksilöllisiä tarpeita tukevan koulunkäynnin. Lisäksi noin 30 minuutin ajomatkan päässä Jyväskylässä ja Jämsässä on monipuolisesti tarjolla toisen asteen opintoja.

7 ASIAKASTURVALLISUUS

Yhteistyö turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa

Sauma Kodit Mastoon on laadittu turvallisuusohje ja se on tarkastettu palo- ja pelastusviranomaisen toimesta 22.7.2022. Turvallisuusohjetta päivitetään tarvittaessa ja vähintään vuosittain.

Sauma Kodit Mastoon on laadittu poistumisturvallisuussuunnitelma osana turvallisuusohjetta.

Sauma Kodit Mastosta on tehty terveydensuojelulain mukainen ilmoitus kunnan terveydensuojeluviranomaisille. Terveydensuojeluviranomainen on tarkastanut yksikön 25.5.2021 ja todennut tilat asianmukaisiksi.

Yllä mainitut ohjeet päivitetään säännöllisesti ja henkilökunta kuittaa ne luetuksi.

Henkilöstö

Hoito- ja hoivahenkilöstön määrä, rakenne ja riittävyys sekä sijaisten käytön periaatteet

Sauma Kodit Maston yksikönjohtaja vastaa yksikön toiminnasta, hoitotyön kehittämisestä, henkilöstöhallinnosta ja talouden suunnittelusta. Yksikönjohtajan lisäksi yksikössä työskentelee 10 hengen moniammatillinen tiimi, joka koostuu sosiaali- ja/tai terveystieteiden tutkinnon suorittaneista työntekijöistä. Henkilöstöstä vähintään puolella on sosiaali- tai terveystieteiden AMK- tasoinen tutkinto ja lopuilla on sosiaali- tai terveystieteiden perustutkinto. Yksikössä työskentelee sosionomeja, sairaanhoitaja, toimintaterapeutti, yhteisöpedagogeja, lähihoitajia.

Sauma Kodit Maston yksikönjohtaja vastaa, että yksiköllä on toimivat kokousrakenteet ja tukee osaltaan työryhmää avoimeen vuorovaikutukseen ja tätä kautta yhteisten asiakasprosessien luomiseen. Maston kiinnitetään erityistä huomiota reflektiivisiin rakenteisiin joko mahdollistaa dialogin ja yhteisen ymmärryksen syntymisen eritoimijoiden sekä johdon ja työntekijöiden välillä. Yksikönjohtajalla on käytössään Terveystalon laajat tuki- palvelut ja täydennyskoulutus mahdollisuudet esimiestyön tueksi.

Yksikönjohtaja käy vuosittain kehityskeskustelut jokaisen työntekijän kanssa. Kehityskeskustelussa käydään läpi ammattitaidon ylläpito, koulutus- ja kehittämistarpeet. Sauma Kodit Mastolla on kattava henkilöstön täydennyskoulutussuunnitelma, joka sisältää niin lakisääteisiä kuin ammattitaitoa lisääviä ja ylläpitäviä koulutuksia. Maston tarpeen mukaan henkilöstöllä on myös mahdollisuus laajempiin lisä tai täydennyskoulutuksiin esim. neuropsykiatrinen valmentaja koulutukseen. Työryhmälle on järjestetty säännöllinen työnohjaus ja henkilöstöllä mahdollisuus tarpeenmukaiseen työterveyshuollon tukeen (Suomen Terveystalo), työpsykologin palveluihin sekä yksilötyönohjaukseen

Työvuorot

Noudatamme yksityisen sosiaalialan työehtosopimusta ja kaikkia työaikoja koskevia lakeja. Yksikön työvuorot järjestetään toiminnan tarpeen mukaisesti. Erilaiset yhteistyöpalaverit, neuvottelut, toimintaillat ja muut normaaliarjesta poikkeavat tapahtumat huomioidaan työvuoroissa varmistuen, että hoito- ja kasvatustyössä on aina riittävä määrä henkilökuntaa saatavilla. Työvuorot suunnitellaan työvuoro-ohjelma Työvuorovelhon avulla.

Sijaisten käytön periaatteet

Sijaisten hankinnassa on aina lähtökohtana yksikön toiminnallinen tarve ja asiakkaiden turvallisuus sekä viranomaisten vaatimukset. Sauma Kodit Maston henkilöstön äkilliset poissaolot pyritään järjestämään ensisijaisesti työvuorojärjestelyin sekä yksikön sisäisillä työntekijälainoilla. Tavoitteena on käyttää lapsille tuttuja ja yksikön toiminnan tuntevia sijaisia. Maston yksikönjohtaja vastaa sijaisten rekrytoinnista ja päivittää sijaislistaa säännöllisesti. Sijaislista on yksikössä ohjaajien saatavilla. Sijaisten hankinta kuuluu jokaiselle yksikön työntekijälle. Sijaisten hankinta ja sen periaatteet käydään säännöllisesti läpi koko henkilökunnan kanssa.

Henkilöstön rekrytoinnin periaatteet

Henkilöstön rekrytointia ohjaa työlainsäädäntö sekä työehtosopimukset. Näissä määritellään työntekijöiden sekä työnantajan oikeudet ja velvollisuudet.

Työntekijöiden rekrytoinnista vastaa Sauma Kodit Maston yksikönjohtaja. Rekrytointiprosessi pitää sisällään työntekijätarpeen kartoituksen, työpaikan ilmoittamisen, hakemusten vastaanottamisen, haastatteluvalinnat, haastattelut, valintapäätökset ja niistä ilmoittaminen ja valitun työntekijän ammattikelpoisuuden todentaminen. Yksikönjohtajan vastuulla on henkilöllisyyden tarkistaminen, ammattioikeuksien ja kelpoisuuden tarkastus, ulkomaalaistaustaisten työluvan ja ammattioikeuksien tarkistus, suositusten kysyminen, työsopimusten tekeminen ja allekirjoittaminen. Valitun henkilön tulee toimittaa hyväksyttävä lääkärintodistus terveydentilastaan ja sekä esitettävä nähtäväksi lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) mukainen rikosrekisteriote. Rekrytoinneissa yksikönjohtajaa tukee ja ohjaa henkilöstöhallinto.

Kuvaus henkilöstön perehdyttämisestä ja täydennyskoulutuksesta

Uuden työntekijän, uuteen työtehtävään siirtyvän ja opiskelijan perehdytyksestä vastaa yksikönjohtaja. Johtaja voi delegoida osia perehdytyksestä muulle kokeneelle työntekijälle. Sauma Kodit Maston työntekijät perehdytetään asiakastyöhön, asiakastietojen käsittelyyn ja tietosuojaan sekä omavalvonnan toteuttamiseen yksikön perehdytysohjeiden mukaisesti. Sama koskee myös yksikössä työskenteleviä opiskelijoita ja pitkään töistä poissaolleita. Perehdyttämislomakkeeseen on yksilöity perehdytettävät asiat, jotka käydään työntekijän kanssa läpi varmistaen osaamisen hallinta ja siihen merkitään selkeästi, kun kukin osio on onnistuneesti perehdytetty. Perehdytyksen yhteydessä käydään läpi myös omavalvontasuunnitelma sekä sen sisältämät asiat. Kun kaikki asiat on käyty läpi, perehdyttämislomake päivätään ja esimies ja alainen allekirjoittavat sen. Perehdyttämislomakkeen säilytyksestä ja arkistoinnista vastaa yksikön esimies.

Yksiköllä on kattava henkilöstön täydennyskoulutussuunnitelma, joka sisältää niin lakisääteisiä kuin ammattitaitoa lisääviä ja ylläpitäviä koulutuksia. Yksikön tarpeen mukaan henkilöstöllä on myös mahdollisuus laajempiin lisä tai täydennyskoulutuksiin kuten neuropsykiatrinen valmentaja- koulutukseen.

Toimitilat

Sauma Kodit Maston tilat on muutettu nuorisokotitoimintaan soveltuvaksi (mm. lisähuoneiden rakentaminen) vuonna 2003 ennen toiminnan alkamista. Taloon on rakennettu mm. lisähuoneita nuorille sekä ohjaajien toimistotilat.

Nuorilla on käytössä asianmukainen keittiö, kaksi olohuonetta, autotalli/verstastila, kaksi wc:tä, kaksi suihkua, sauna ja kodinhoitotila. Jokaisella nuorella on oma vähintään 12 neliön lukittava huone. Huoneessa on huonekaluina kirjoituspöytä, sänky, tuoli, vaatekaappi ja matot sekä verhot. Nuori voi halutessaan sisustaa ja maalata huonettaan oman makunsa mukaisesti.

Nuorten huoltajat ja muut läheiset voivat sovitusti vieraila Sauma Kodit Mastossa. Yöpy-mismahdollisuudet järjestetään esimerkiksi piharakennuksessa sijaitsevaan erilliseen asuntoon tai majoituspalveluissa Jyväskylän seudulla.

Teknologiset ratkaisut

Sauma Kodit Mastossa on hälytysjärjestelmä ja käytössä alihankkijan tuottamana vartijapalvelut.

Sauma Kodit Mastossa on kaksi turvapainiketta, joista hälytys lähtee vartiointiliikkeeseen automaattisesti. Toinen sijaitsee ohjaajien toimistossa ja toinen talon eteisessä. Näiden laitteiden huollosta ja ylläpidosta vastaa Securitas AB puh. 020 491 2600, asiakaspalvelu@securitas.fi. Hälytysjärjestelmän toimivuus varmistetaan erillisen ohjeistuksen mukaisesti jokaisen kuukauden ensimmäisen viikkopalaverin yhteydessä ja se kirjataan ylös turvallisuuskansioon.

Terveydenhuollon laitteet ja tarvikkeet

Yksikössä on verenpainemittari, alkometri ja korvakuumemittari ja lisäksi normaalit koedeista löytyvät terveydenhuollon tarvikkeet, ja niistä vastaa sairaanhoitaja. Laitteet vietään Efecte-järjestelmän laiterekisteriin ja ne uusitaan ja/tai kalibroidaan laitteen valmistajan ohjeistusten mukaisesti.

8 ASIAKAS- JA POTILASTIETOJEN KÄSITTELY JA KIRJAAMINEN

Tietosuojan avulla varmistetaan yksilön yksityisyyden toteutuminen henkilötietojen käsittelyssä. Kunnioitamme yksilön oikeutta tietosuojaan käsittelemällä henkilötietoja soveltuvan lainsäädännön ja Terveystalon tietosuojapolitiikan mukaisesti. Tietosuojaa toteutettaessa kiinnitetään erityistä huomiota henkilö- ja potilastietojen salassapitoon, sekä siihen, että asiattomilla ei ole pääsyä tietoihin sekä siihen, että tietoja ei käytetä henkilöä vahingoittavasti.

Terveystalon pitää pystyä osoittamaan henkilötietojen käsittelyä koskevien periaatteiden toteutuminen, osoitusvelvollisuus. Osoitusvelvollisuuden toteuttaminen tarkoittaa muun muassa tietosuojaan liittyvien dokumentaation ja prosessikuvausten ylläpitoa.

Tietosuojaan liittyvä omavalvonta on kuvattu terveystalon omavalvontasuunnitelmassa sekä tietojärjestelmien omavalvontasuunnitelmassa

Jokainen terveystalossa käytössä oleva sovellus tai järjestelmä dokumentoidaan projektipäällikön /product ownerin toimesta Thinking Portfolio -sovellussalkkuun. Sovellussalkussa ylläpidetään ajantasaisesti sovellus- ja järjestelmäkohtaisia tietosuojaan ja tietoturvaan liittyviä perustietoja.

Kaikki tietosuojaan liittyvät vaaratapahtumat ja tietoturvaloukkaukset dokumentoidaan ja niistä ilmoitetaan tarvittaessa rekisteröidylle ja viranomaiselle erillisen prosessin mukaisesti. Jokaisen terveystalossa työskentelevän tulee ilmoittaa havaitsemistaan vaaratapahtumista.

Tietosuojaan liittyvät koulutukset tallennetaan Mepco-järjestelmään. Jokaisella esimiehellä on velvollisuus omalta osaltaan huolehtia siitä, että hänen alaisensa ovat suorittaneet tietosuojaan liittyvän koulutuksen ja ylläpitää tietosuojan hyvää osaamista.

Terveystalolla tietosuojaan liittyvät kysymykset voi lähettää osoitteeseen tietosuoja@terveystalo.com

Asiakastyön kirjaaminen

Sauma Kodit Mastossa käytössä on Nappula asiakastietojärjestelmä. Nappula™-järjestelmä on sosiaalihuollon asiakastiedon tallentamiseen ja käsittelemiseen tarkoitettu selainkäyttöinen asiakastietojärjestelmä. Masto käyttää järjestelmää muun muassa päivittäiseen raportointiin, koosteiden laadinnassa, rajoitustoimenpiteiden seurantaan, yksikön arjen järjestämiseen, lääkitysten seurantaan ja sisäiseen viestintään. Nappulan käyttöoikeutta hallitaan henkilökohtaisilla käyttäjätunnuksilla, sekä työasema- ja organisaatiokohtaisilla varmenteilla. Työntekijät perehdytetään asiakastyön kirjaamiseen heti työsuhteen alussa. Asiakastyön kirjaaminen tehdään kunkin työvuoron aikana ja kirjaaminen tapahtuu siten, että ulkopuolisilla ei ole mahdollisuutta nähdä kirjauksia.

Tietosuojavastaavan nimi ja yhteystiedot

[Milla Vihavainen-Kiuru, tietoturvailmoitukset@terveystalo.com](mailto:Milla.Vihavainen-Kiuru,tietoturvailmoitukset@terveystalo.com)

Onko yksikölle laadittu salassa pidettävien henkilötietojen käsittelyä koskeva seloste?

Kyllä Ei

Sosiaalihuollonpalveluissa rekisteriselosteen/tietosuojaselosteen laatiminen ja saatavilla pitäminen on rekisterinpitäjän velvoite. Sauma lastensuojelu on Terveystalo -konserniin kuuluvien yhtiöiden tuottamaa palvelua. Asiakassuhde Sauma lastensuojelussa perustuu kunnan tai kuntayhtymän toimeksiantoon tai myönnettyyn maksusitoumukseen. Tällöin rekisterinpitäjänä toimii kyseinen kunta tai kuntayhtymä, jonka tietosuojaselostetta noudatetaan. Terveystalo -konserniin kuuluvat yhtiöt toimivat lastensuojelua koskevien tietojen käsittelijänä kyseisen kunnan tai kuntayhtymän lukuun. Lastensuojelua koskevien tietojen osalta pyydämme olemaan yhteydessä kyseiseen kuntaan tai kuntayhtymään. Palvelunjärjestäjän on se rekisterinpitäjänä laadittava ja pidettävä saatavilla.

9 YHTEENVETO KEHITTÄMISSUUNNITELMASTA

Yksikkökohtaista tietoa palvelun laadun ja asiakasturvallisuuden kehittämisen tarpeista saadaan useista eri lähteistä. Oma- ja ulkovalvonnan toimeenpanon prosessissa (riskienhallinnan prosessi) käsitellään kaikki asiakasturvallisuusriskit, epäkohtailmoitukset ja tietoon tulleet kehittämistarpeet. Korjaaville toimenpiteille sovitaan suunnitelma riskin vakavuuden mukaan.

Toiminnassa todetut kehittämistarpeet

---

10 OMAVALVONTASUUNNITELMAN SEURANTA

Oma- ja ulkovalvontasuunnitelman hyväksyy ja vahvistaa toimintayksikön vastaava johtaja.

Paikka ja päiväys: Jyväskylä 15.12.2023

Allekirjoitus: Noora Matikka

Noora Matikka